

DIRECTOR — DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an 200 Lei

Pe 6 luni 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

SUTAȘUL

(ch.) *It era bolnav servitorul. Era în schimb sănătos sufletul și credința în el. Iubindu-și servitorul și crezând în Mântuitorul, merge să-L afle și-i zice: „Doamne, sluga mea zace în casă neputincios și rău se chinuște”. Mântuitorul, totdeauna gata spre bine, nici nu așteaptă să fie chemat, ci-l întrerupe pe sutașul credincios zicându-i: „voiu veni și-l voiu vindeca”.*

Contrar așteptării noastre de a vedea pe sutaș conducând bun bucuros pe Dascălul la casa sa, contrar și mult peste această așteptare, el isbucnește într-o admirabilă mărturisire de credință în dumnezeirea lui Isus, spunându-i: Doamne, eu sunt om sub ascultare și știu cum trebuie executat un ordin. De altă parte am avut sub mâna mea ostași și dacă ți unuia: mergi, merge, iar altuia vino, vine, de zic slugii mele: fă cutare, face. Ori, eu știi cine ești tu, și de aceea îți mărturisesc: „nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu, ci zi numai cu cuvântul”, poartăse căci ai putere, „și se va vindeca sluga mea”.

Mântuitorul a lăudat credința aceasta a unui păgân, a promis răsplătirea ei veșnică, iar lui i-a dat și grația cerută: „mergi și precum ai crezut, să fie ție”. Iar ca o ultimă dovadă că sutașul crezuse tare și bine, evangelistul adaugă: și s'a vindecat sluga lui într-un acel ceas.

S'ar putea întâmpla, și de câte ori se întâmplă de fapt în viața noastră, să se bolnăvescă ceva în noi: poate credința e nelămurită, poate nădejdea e îndoelnică, poate iubirea e amorțită. Ce aștepti? Ce încercare grea vrei să treacă peste tine, să te cutremure, să te trezească și să te silească să cauți pe Mântuitorul și să-i spui că boalești, că zaci neputincios, că te chinuști? De ce e târzie inima ta? De ce nu strigi tu cu credința și cu încrederea sutașului către Acela în mâna căruia sunt sorții tăi: zi numai cu cuvântul și se va vindeca sluga ta?... Te-ar lăuda, și-ar fâgădui răsplata veșnică și te-ar vindeca.

Ori s'ar putea întâmpla ca boala sufletească ori trupească să intre în familia ta, ori în satul tău, ori între frații tăi de aceeași credință. Tu nu ai nimic de zis? Nu crezi că ți-s'a dat puterea rugăciunii pentru că prin ea să fii mijlocitor de har ție și aproașului tău?! Nu crezi tu că dacă s'ar ruga pentru tine mulți alții cari nu se roagă tu ai primi multime de daruri pe care nu le primești tocmai pentru că aceia nu se roagă? Pentru tine e zadarnic pusă în Evanghelle porunca de a te ruga pentru aproapele tău, pentru mai marii tăi, pentru dușmanii tăi?... Gâdește-te, Biserica ta, Biserica noastră

Război sfânt

(=). Nu; războiul nu e sfânt. Ci în cazanele iadului, acolo se fierbe lava lui puștiitoare, și aceia cari o revărsă peste pământ sunt fiii Satanei. Căci războiul e chin și jale infinită, distrugere și pârjol, sânge vărsat și vieți stinse brutal în floarea tinereții — iar Dumnezeu este al bucuriei, al păcii și al vieții. El n'a făcut moartea, ci prin păcat moartea a intrat în lume. Rod al păcatului, războiul e blestem și pedeapsă. Cea mai crâncenă dintre toate.

Există însă, în această lume a morții, cauze sfinte și drepte, există valori rupte din eternitate, există lumini divine care constituie întregul rost al existenței. A lupta pentru ele, a le apăra împotriva infernului răsvrătit, este nu numai datorie, ci și suprema onoare; a le părăsi, ultima rușine; a-și da viața vremelnică pentru biruința lor însemnează a da existenței tale suprema încoronare de eroism și sfințenie. Fiindcă, jertfindu-te pentru aceste idealuri eterne, ești colaboratorul lui Dumnezeu, luptător al luminii, ziditor la marea ordine și armonie a universului răvășită prin păcat.

Un an de zile, neamul românesc a umblat cu capul plecat sub povara rușinii, cu spinarea încovoiată de umilire, cu stigmatul dezertării pe frunte. Părăsind Basarabia, lăsa să fie călcată în picioare dreptatea, își vindea frații spre crâncenă robie, lăsa legiunile iadului să câștige noi fășii din împărăția luminii. — Astăzi, când steagurile românești, înfruntând iadul și moartea, merg biruitoare spre bătrânul Nistru, pe urmele voevozilor legendari, pentru desrobirea fraților, în sufilete ne cântă bucuria, în ochi s'a aprins iarăși mândria și demnitatea, privim cu îndrăzneală în fața popoarelor și cu încredere nesdruncinată spre Cer. — Fiindcă știm și simțim, că acuma abia am intrat și noi în marea armată a binelui, în rândurile colaboratorilor lui Dumnezeu, în tabăra eroilor ce luptă pentru dreptate și lumină.

este văduvită. Din cauza aceasta, și fără cauza aceasta, își are și ea nevoile sale, durerile sale, slăbiciunile sale, neputințele sale. Nu ar fi oare cazul să te apuci cu toți cei din jurul tău să faci rugăciuni calde și stăruitoare cu credința vie și cu jelanția sutașului, ca Domnul să aibă milă de noi, de Biserica noastră, de Biserica Lui și s'o facă în grabă sănătoasă, sfântă, fără sbârcituri și nepătată, pentru mărirea Lui în această parte a lumii?...

Gâdește-te... și fă!...

Nu ne interesează ce vreau și ce urmăresc alții. În ce ne privește însă suntem siguri, că nici un alt gând și nici un alt sentiment nu ne călăuzește pașii peste Prut. Ci vrem, simplu și cinstit, dreptatea lui Dumnezeu. Căci El ne-a dat nouă, din străvechi vremuri, acel pământ; moșii și strămoșii noștri zac sub glia lui; frații noștri îl stropesc și astăzi cu sudoarea lor și îl învălue în dragostea lor. Nimic din al altora nu vrem și nu râvnim. Dreptatea noastră însă trebuie s-o cucerim, fiindcă este și ea o fărmă din ordinea universală rânduită de Ziditorul lumii.

Și facem mai mult decât atâta. Luptăm nu pentru noi numai și pentru dreptatea noastră. Ci pentru omenire și pentru Dumnezeu. Bolșevismul e împărăția lui Lucifer. Nu e un simplu păgânism, cum i se spune uneori. Ci satanocrație în înțelesul propriu al cuvântului. Iadul a pus stăpânire pe „sfânta Rusie” de altă dată și acolo și-a organizat forțele împotriva Cerului. — Noi mergem în numele sfintei cruci pe care „roșii” au călcat-o în picioare. Vrem să răsune iarăși, peste imensele stepe și munți, glasul clopotelor amuțite. Vrem să se facă sfinte liturghii la altarele Mântuitorului nostru, seara cântări de vecernii să înfioare cupolele îmbrăcate în aur, și sfeșnice să ardă în fața sfintelor icoane părăsite. — Nu ca dușmani trecem Prutul, ci ca eliberatori. Vrem să scăpăm nu numai pe frații noștri, ci și milioanele de creștini cucernici din toată Rusia, cărora bolșevismul le-a furat credința și le-a ucis sufletele.

Iată de ce mergem la război cu atâta încredere și cu atâta sinceră însuflețire. Și înfruntăm durerile și sacrificiile cu seninătate. Fiindcă nu suntem singuri, ci cu noi este dreptatea, „cu noi este Dumnezeu.” Dacă vre-odată a fost îndreptățit cuvântul de „război sfânt”, apoi acesta al nostru este în toată puterea și în întregul său înțeles.

Acesta fiind sensul adânc al războiului nostru, o singură grijă să avem: să nu-l pângărim și să nu-l întunecăm prin păcatele noastre. Ci să căutăm dinadins ca să fie foc curățitor și izvor de sfințire pentru fiecare din noi și pentru sufletul neamului întreg. Dacă vrem să fim buni soldați în oastea Domnului, trebuie să ne lăpădam de toată grija cea lumească. De-acum ne-am logodit cu moartea, care ne pândește cu ură și cu vicleșug din toate părțile. Nu numai pe cei de pe front, ci pe toți împreună. Să avem deci sufletele totdeauna curate și împăcate. — Suferințe ne așteaptă. Să le primim ca daruri dela Domnul, și ca ispășire pentru păcatele

noastre. Jertfe ni-se cer. Să le aducem cu inimă senină, așa cum îi place lui Dumnezeu.

În urmă, să nu uităm ceea ce ne trebuie mai presus de toate: rugăciunea caldă, neîncetată, neadormită. Țara întreagă să fie ca o biserică și neamul întreg ca un singur suflet cufundat în priveghere. Rugăciunea ne aduce biruința și va fi scut de apărare pen dragii noștri cari înfruntă iadul.

Și de s'ar întâmpla ca unii dintre ei totuși să nu se mai întorcă, să ne stăpânim durerea. A muri pentru Dumnezeu e nu numai suprema glorie, ci și supremul câștig: „Cel ce-și pierde sufletul său pentru Mine și pentru evanghelia mea — zice Domnul — acela îl va mântui.“

Preoți și mireni. La apelul Generalului Antonescu către preoțime face să ne oprim mai mult. Trebuie admirat felul de a gândi și vorbi al unui om de stat român. Noi eram obișnuși să ni-se ceară măgulitor și insistent aportul nostru pentru atingerea țelurilor politice și să fim angajați, — cu și fără asentimentul bisericii — la frământări de această natură. Conducătorul Statului a recunoscut adevărata și covârșitoarea importanță a bisericii și a așezat-o piatră unghiulară la re-clădirea morală și formală a țării. Și asta ne-a bucurat mult.

Dar altceva voiesc să scot în evidență. Apelurile, muștrările și îndemnul mirenilor, oricât de suspuși ar fi, sunt, foarte adesea, pentru preoțime, palmuri, și încă dureroase.

Faptul că un mirean luminat e nevoit să procedeze așa, denotă o desăgregare în sânul preoțimii; o dezertare dela înaltele și unicele indeletniciri ale ei, — acelea de a zidi, iar nu a strica; de-a înfrâna patimile, iar nu a le stârni și ațâța; de a putea muștra pe toți, iar nu a pleca silit capul, vrednic fiind de muștrare.

E adevărat că preoții altei biserici au purtat în poala reverenței gloanțe ucigașe, dar

asta nu ne bucură, ci mai mult ne înspăimântă. Flagelul ciunei îngrozește mai mult țara sănătoasă, dar vecină cu una bolnavă, decât chiar pe cea din urmă. Și-apoi — ne avem și noi ale noastre.

De aceea să luăm aminte. Mai ales noi dela sate. Să deschidem de zecé ori pe zi Scriptura și-abia odată, ori și mai rar, gazetele politice; să deschidem de multeori pe zi ușa bisericii și abia odată, ori dacă e posibil niciodată, ușa primăriilor, sau a altor oficii de alt interes decât cel sufletesc.

Ca să nu mai ajungem să ne-o ia înainte mirenii cu inițiativa, sufletul și stăruința, așa cum s'a putut observa nu arareori în sânul Agrului și a Reuniunilor Mariane. Să-i chemăm cu tot dragul la sfântă colaborare, dar să ne nevoim a fi în frunte mereu și totdeauna. N'am găsit laic, care să dea înapoi atunci când a văzut vrednicia unui preot, în cele bisericesti, dar am văzut laici desamăgiți de lăncezirea unora dintre noi.

Preoțimea noastră are astăzi destulă și temeinică pregătire, generală și teologică și avem mai ales modelul perfect al Veșnicului Preot Isus Hristos, sfătuitor și îndrumător neobosit.

Ce ne lipsește? Să-L înțelegem. Să-L urmăm. Atunci vom fi scutiți de muștrările altora, cari nu cu plăcere le fac și nu cinste ne aduc. Și vom putea păstra demnitate, suflet și jertfă, față de mireni, ce numai așa vor fi mândri de noi. (Pr. G. Simu).

Mesajul Sf. Pavel pentru ceasul de față

de Alexandru Todea

Nicicând freământul supranatural al cântărilor romane nu e mai impresionant și mai zguduitor ca în ziua de 29 Iunie, când pe înserate Basilica lui San Pietro pe deoparte și a lui San Paolo pe de altă parte sunt mar-

tore corurilor neîntrecute cari intonează imnul de o solemnitate fără seamăn: „O Roma felix, quae duorum principum es consecrata glorioso sanguine: horum cruore purpurata ceteras excellis orbis una puhchritudines.“

Roma e glorificată pentru că a avut fericirea de a fi consacrată și stropită cu sângele sfânt al sfinților apostoli Petru și Pavel. Principele apostolilor intrat în ea se leagă pe vecie de cetatea eternă, iar apostolul neamurilor se năzuește ca privirile tuturor să fie îndreptate spre Roma, care va deveni altor... mamă... învățătoare... producătoare de viață nouă. Sf. Pavel pleacă dela Ierusalim, oraș sfânt, orașul răscumpărării, trece prin Atena, orașul filosofilor și se oprește la Roma, orașul dreptului, orașul care avea toate elementele naturale pentru a stăpâni lumea întreagă, orașul cu idei universale. Creștinismul adus de sf. Pavel botează jurisprudența romană, ridicându-o pe un plan supranatural dătător de viață — jus est vita — și-i deschide noi orizonturi, cari toate se găseau în sufletul lui Pavel încă de pe drumul Damascului. Când solzii îi cad de pe ochi, o lume nouă i-se deschide înainte: lumea creștinismului universal. Problemele de viață nu mai sunt deslegate de Pavel din Ierusalim = evreu, mic de Pavel din Atena = grec, ori de Pavel din Roma = roman, ci de Sf. Pavel creștin: „dacă oarecare este întru Hristos, făptură nouă este; cele vechi au trecut, iată toate s'au făcut nouă“ (II Cor. 5, 17). Numai după Pavel s'a debarasat de micimea sufletească a neamului său, de subtilitățile grecești și de trufia romană a reușit să se facă tuturor toată și numai după aceea a izbutit să-și iubească neamul și națiunea în așa măsură încât ar fi dorit ca el să se despartă de Hristos numai ca întreagă națiunea să se mântuiască.

Iată motivul pentru care Sf. Pavel, în ceasul de față, ne vorbește, ne trimite mesajul său. Nicicând sf. Pavel n'a fost mai actual ca acum, pentru că nicicând lumea tim-

FOIȚA „UNIRII“

Adevăruri definitive

Traian Cosma

Există adevăruri clare, definitive pentru orice minte care judecă, evenimente și realități ce nu pot fi explicate și în toată deplinătatea lor înțelese decât într'un unic și exclusiv mod. Așa e, între altele, problema mult controversată odinioară dar rezolvată definitiv azi, dacă faptul căderii poporului nostru în zona de influență a culturii bizantino-slave a fost oare eveniment fericit în urmări sau, din contră, dezastruos de să-l blestămăm cât vom trăi ca neam.

Spiritele cele mai profund cunoscătoare a literaturii române, ca și istoricii de necontestat prestigiu, s'au exprimat în senzul că învățarea noastră în orbita bizantinismului și ruperea contactului cu Occidentul a însemnat pentru destinele noastre ca neam latin, așezat aici unde suntem, un fatal și nenorocit pas, a cărui consecințe n'au fost poate integral și just inventariate de nimeni până azi. Totuși, rara avis, mai auzi și azi câte o persoană, cam în surdină ce drept, lăudându-se ca român cu grecismul și slavismul ce și-au vărsat toată dogoarea inimei lor, plină de evoluată cultură și civilizație, asupra poporului român.

Este lucru cunoscut, că limba literară ca și limba oficială a bisericii și a statului a fost,

în Muntenia și Moldova, multe sute de ani slavona și în parte greaca, limbi sărace și străine de sufletul și simțirea noastră latină. În vremea când Occidentul producea Divina Comedia noi, sateliți ai bizantinismului, copiam pe nerăsuflăte manuscrise slave și în timp ce vecinii noștri Poloni, Cehi etc. legați prin credință de Roma, cunoșteau toate binefacerile Umanismului și ale Renașterii, strămoșii noștri se delectau cu texte apocrife și legende populare, de proveniență bizantino-slavă.

Nu e puțin probabil, că acel clocot de mânie ce transpiră din Scrisoarea III-a, unde Eminescu pomenește de Greci și Bulgari, să-și aibă explicarea și în acest rol nefast pe care l-au jucat popoarele sud-dunărene cu bizantinismul lor în istoria culturală și politică a poporului nostru.

În a sa „Descriptio Moldaviae“ zice Cantemir, că pe vremea lui Vasile Lupu se cânta în bisericile din Iași într'o strană grecește într'alta slavonește. Păr'că se mutase Dunărea spre Nord.

Așa stând lucrurile nu va surprinde pe nimeni mirarea studenților unei facultăți de litere dela noi, la care un profesor universitar a vorbit în decursul unui întreg an școlar despre imensa binefacere culturală realizată de slavism, grecism și bizantinism asupra culturii și civilizației românești. Pentru atari împrejurări în lumea studentescă există o expresie tipică: „Mai treacă și asta una“... Auzi, câtă vreme cercetezi regulat sălile spa-

țioase ale universității, atâtea lucruri cu rost și fără rost, atâtea teorii absurde, certate și simțul sănătos de judecată, încât dela un timp asculți cu îngăduință pe oricine și orice.

Nu pentru a critica pe cineva și cu atât mai puțin pentru a aduce un contra-argument în spirit de polemică, ci doar din dorința de a semnală — pentru lumea de bună credință — o mărturie recentă, poate cea mai recentă furnizată de un om competent în această problemă, voi cita în cele ce urmează părerea d-lui prof. univ. N. Cartoian din: „Istoria literaturii române vechi“, I, București 1940, pag. 14-15. Iată ce spune D-sa la locul indicat: „Aceste strănse legături religioase (subliminare aceasta ca și cele ce vor urma în texturile ale noastre), politice și dinastice au sfârșit prin a ne alipi și mai strâns de lumea ortodoxă a sudului dunărean bizantino-slav... Întrarea țărilor noastre în zona culturii române-slave este un fapt capital în istoria românească, căci a avut consecințe din cele mai însemnate pentru destinele viitoare ale neamului.“

„Ea a fost fatală pentru toată cultura noastră veche. În secolul al XIV-lea, când ne abia ieșim din haosul invaziilor, începem să ne organizăm viața de stat, Occidentul străbătuse timp de patru veacuri un drum destul de lung și de bogat în literatură și se ridicase până la Divina Comedie a lui Dante, care vibrează sufletul Italiei medievale și ceeace are el mai adânc și mai etern ontologic nesc. Un veac mai târziu, când, pe plaiurile

pului său n'a fost mai înfrătită cu vre-un veac decât cu al nostru. Dar în acelaș timp, poate năcând apostolii lui Hristos n'au fost mai depărtați și mai divorțați de Sf. Pavel ca acum. De aceea apostolul neamurilor strigă tuturor:

Tu care ești conducător în biserică... ești din sferele tale personale, restrânse, egoiste, banale și deschide-ți orizonturi noi, fii înflăcărat de interesele lui Hristos, ca *El să domnească și tu să-l servești* așa dupăcum l-am servit eu: „Următori fiți mie, precum și eu lui Hristos” (I. Cor. 11, 1).

Tu care ești preot... gândește-te că prin preocupările tale materiale de sesiune parohială, case frumoase etc. ai contribuit la îndepărtarea credincioșilor dela cele spirituale; prin atitudinea ta nedemnă nu numai că l-ai părăsit pe Hristos, dar l-ai vândut, l-ai trădat... l-ai părăsit...; ai zis că te-ai refugiat ca să-l servești pe Hristos, dar ai dat atâta scandal sufletelor din jurul tău... Tu ai puterea de a celebra zilnic... și n'o faci, pe când în parohia ta sunt poate elevi și eleve cari ar dori să-și continue programul de viață sufletească din timpul anului școlar... și s'ar cumineca des... zilnic, dar tu nu celebrezi... Reflectează puțin... meditează zilnic, recitează-ți orele canonice... hrănește-te zilnic la banchetul euharistic și vei avea viață; vei putea vorbi mai creștinește despre împrejurările actuale, mai cu respect despre Papa, și despre superiorii tăi; vei fi mai ascultător, umilț, iubitor... curat... mai sfânt: „Următori fiți mie, precum și eu lui Hristos.”

Tu care ești cleric, seminarist în vacanță, ești cu adevărat sămănător de bine ori piatră de scandal...? Reamintește-ți de sfaturile părintelui tău spiritual... fii mai plin de Isus. *El să-ți fie idealul*; din momentul când Isus m'a chemat la sine eu n'am mai privit înapoi: „Următori fiți mie, precum și eu lui Hristos.”

Tu care ești elev ori elevă gândește-te că vei fi educatorul și educatoarea de mâine; mai mult: vei fi conducătorul, preotul, semi-

naristul, călugărul, călugărița, tata și mama de mâine. Dar viața ta e prea ușuratică, fii mai atent, ascultă de sfaturile preotului... părinților... roagă-te pentru ceasul de față, pentru greutățile prin care trece *biserica și țara*. „Următori fiți mie, precum și eu lui Hristos.”

Să trăim cu sf. Pavel... Fiecare moment al timpurilor de față e moment istoric și ar trebui să ne deștepte la realitate, după cum a fost deșteptat Saul pe drumul Damascului. Să cetim zilnic din epistolele sale în cari ne vom găsi și bucuriile și durerile... vom găsi programul nostru de viață... vom găsi totul — vom găsi pe **Hristos**.

Pentru școala confesională. Episcopatul nostru român unit din Ardealul robit e în tratative cu guvernul maghiar, în vederea deschiderii de școale române confesionale în noul an școlar. Pentru cazul că s'ar ajunge la un acord cu stăpânirea din Pesta, Psf. *Alexandru Rusu* al Maramureșului a ținut să-și orienteze din vreme, în cauză, preoțimea și poporul credincios. Penultima sa Circulară (IV) din acest an aduce precizările:

„...Școlile acestea vor însemna, pentru comunitatea parohială care vrea să le aibă, o seamă de îndatoriri de ordin material, după cum a fost cazul și în trecut. Dreptul de a avea școală proprie, de a putea impune acesteia spiritul și concepția bisericii, cere evident și jertfe, pe cari datori suntem să le aducem. Biserica noastră le-a adus, cu dragă inimă, și înainte de 1918, și le va aduce, suntem siguri, unde numai se poate, și de acum înainte. După normele comune stabilite pe țară — cari singure vor putea fi cerute, credem, și bisericii noastre —, sarcinile acestea se pot resuma în următoarele: 1. Localul de școală cu toată înzestrarea și susținerea lui. 2. Locuința pentru învățător, ori chiria corespunzătoare, în medie (după salariul ce poate avea învățătorul) 500 pengő pe an. 3. Cel puțin 10 la sută din salariul învățătorului, corespun-

zând la minimul de 240 pengő pe an. 4. Cota la fondul de pensuni (introdusă prin ordinul Nr. 3600/939 al Preș. Consiliului) în suma anuală de 163.20 pengő.

Comunicând acestea Ven. Cler eparhial, dispunem în legătură — de acord cu P. Ven. Ordinariate dela Oradea și Cluj —, ca în toate locurile unde avem edificii școlare disponibile, respectiv cari pot fi făcute atari, pe începutul noului an școlar (pentru moment nu ne putem gândi anume decât la acestea) să se facă tot posibilul pentru a se aduce credincioșii la înțelegerea că au datoria elementară să Ne ajute la realizarea, pe o scară cât mai întinsă, a scolii primare confesionale. În permanent contact cu șefii districtelor protopopești, titularii parohiilor în cari se poate spera, respectiv ar trebui să se poată spera, rezultat, vor lucra prudent, dar stăruitor, pentru o hotărîre principială în acest sens, care Ni-se va comunica apoi cât mai fără amânare și cel mai târziu până la 30 Iunie c. pe calea Of. protopopești.

Deocamdată nu vrem deci decât hotărîri de ordin principial — urmând ca pentru rest să luăm dispoziții concrete aparte —, dar aceste hotărîri vrem să le putem socoti, firește, obligatoare, spre a avea în ele un temei sigur pentru discuțiile finale ale tratativelor cu guvernul.”

Glasul durerii

Moartea mitropolitului nostru a avut răsunet larg și îndurerat în conștiința românească de pretutindeni. Telegramele și scrisorile nenumărate primite de Ven. Capitlu dela toți fruntașii vieții publice arată limpede mărimea pierderii pe care am suferit-o. Am publicat, în numerele trecute, o seamă din aceste mărturii. Publicăm astăzi alte câteva din cele mai grăitoare.

Cu multă durere am luat cunoștință de trecerea la cele vecinice a I. P. S. Mitropolitului *Alexandru*, a cărui memorie va ră-

noastre, călugărul sârb *Nicodim* și tovarășii săi clădeau cele dintâi mănăstiri de piatră pentru ca, în chiliile lor, să înceapă munca de copiere a manuscriselor de evanghelii slave. În occident se încheia faza medievală a marilor literaturi europene și, prin preluarea tradițiilor cu antichitatea greco-latină, se iveau zările Renașterii. Literatura care se dezvoltă mai departe, în Occident, pe temelii renașterii, o literatură bogată și variată, difuzată prin invenția tipografiei, rămâne străină sufletului românesc, închis în formele învechite ale culturii bizantino-slave, până la jumătatea veacului al XVII-lea, când se deschide prin Polonia o fereastră către renaștere. Ortodoxia și slavismul ne-au izolat în bună parte de marile frământări culturale ale Apusului.

... „Literatura religioasă canonică și apocrifă, cronografe cu elemente apocrifice și folclorice, romane populare bizantine și occidentale, câteva colecții de florilegiu, și câteva cronici sârbești originale, acesta era orizontul literar pe care-l deschidea poporul nostru adoptarea limbii slavone ca limbă de cultură”.

Intervertirea adevărului în Universitate, chiar când se face din dorința de originalitate sau (ceea ce e mai grav) cu scopul bine precizat de-a aduce servicii ideologiei politice sau credinței pe care o mărturisești, nu e un gest cavaleresc și pe lângă asta mai are și desavantajul de a fi în flagrant desacord cu spiritul universitar real, luminos și științific prin definiție.

Locotenent Horia Agarici

Națiunile își justifică sensul esențial și-și definesc mărimea istorică prin capacitatea de muncă și spiritul de jertfă al oamenilor mari ce-i au. Prin ei, națiunile își implinesc destinul și-și crează istoria, înfruntând viitorul. Ei sunt făclierii idealurilor forțe, ce duc națiunile spre limanuri noi de viață mai bună și mai fericită. Ridicați deasupra intereselor personale, descătușați de cele pământești, prin stilul lor de viață mesianică, ei trăiesc și se dăruiesc total națiunii. Ei nu cunosc obstacole și nici primejdii, căci în concepția lor viața nu e decât o luptă.

Prin lupta lor dărză și hotărîtă, oamenii mari — eroii și elitele — devin îngerii păzitori pământești ai națiunilor.

Un astfel de inger păzitor, cu aripi de oțel locotenentul aviator *Horia Agarici*, undeva pe cerul de răsărit al țării încins în vâl-vătăi, s'a aruncat sfidător în dansul macabru al morții, înfruntând singur șase pasări drăcești de-ale lucifericului Stalin. S'a sbenguț puțin în văzduh locotenentul aviator *Horia Agarici* în pasărea sa măiastră de oțel, și trei din pasările drăcești ale împărăției roșii s'au prăbușit în flăcări, iar celelalte trei au rupt-o la fugă, pentru a nu fi prinse din urmă. După această mare faptă de arme, aviatorul nostru și-a continuat misiunea, iar la înapoiere a raportat comandanților săi isprava sa, ca pe un simplu fapt mărunț și divers.

Modestia ce caracterizează pe locotenen-

tul aviator *Horia Agarici* este apanajul oamenilor mari, a eroilor. Da! Locotenentul *Horia Agarici* este un erou! Grandoarea mării sale fapte de arme, ce-l acopere de glorie, se răsfânge asupra întregii noastre armate de aer. Ea e cheazășia împlinirii nădejdilor noastre de mai bine. E dovada strălucită, că cerul și pământul României vor fi desrobite și apărate cu demnitate de sburătorii noștri.

Fapta de arme a sburătorului nostru nu poate decât să ne umple inima de bucurie și să ne oțelească voințele. Prin fapte ca acestea se va crea mărimea noastră istorică și va respira liberă nașterea noastră.

Războiul ce-l purtăm alături de marele nostru aliat, Reichul lui Adolf Hitler, este un război sfânt, un război de eliberare a fraților basarabeni și bucovineni de sub tirănia hoardelor bolșevice și de apărare a culturii și civilizației europene. Victoria noastră nu va fi numai o victorie națională, ci una europeană; iar semnificația ei nu va fi numai politică și economică, ci și creștinească. Steagul național și crucea lui Hristos se vor înălța iarăș mărețe pe catedralele închise și pângărite de comuniști.

Prin victoria noastră, obținută prin fapte ca aceea a locotenentului *Horia Agarici*, țara noastră va intra în eternitate și universalitate.

Iată de ce, mândri de fapta lui, să-i strigăm din suflet: Să ne trăești locotenente aviator *Horia Agarici* și Dumnezeu să te protegiască și să-ți ajute să dobori cât mai multe aparate inamice!

Ștefan Pop

mâne neuitată și în eparhia noastră, cu care a întreținut legături frățești și de sinceră prietenie. — Il însoțim pe Prea Sfinția Sa și pe drumul veciniei cu creștinescul și românescul nostru: Dumnezeu să-l odihnească în pace, iar pe Venerabilul Capitul mitropolitan îl rugăm să primească din parte-ne adânc simțitele noastre condoleanțe. Caransebeș, la 12 Iunie 1941. — Președintele Consiliului eparhial: Pr. R. G. Ancușă, consilier referent eparhial. Secretar eparhial: Pr. (Indescifrabil).

Sosit aseară dela Sfântul Sinod și dela o vizitație canonică în eparhie, am întârziat cu datorita condoleanță personală, ca prieten al defunctului vostru metropolit și marelui român Alexandru Nicolescu, pentru dispariția sa și văduirea Arhidiecezei Blajului. — Dumnezeu să-l așeze în ceata dreptilor și plăcuților Săi. — GHERONTIE (Constanța).

„Astra” și cu mine participă în cel mai înalt grad la durerea bisericii noastre cauzată de pierderea iubitelui nostru mitropolit. — Dr. Nicolae Popa (București).

Făcând sincere rugăciuni pentru sufletul înaltpreasfințitului Alexandru, rog Ilustritatea Voastră să primiți regretele mele și ale diecezei la moartea neașteptată. — MARTON, Episcop (Alba-Iulia).

Neputând participa la înmormântarea mult iubitelui și regretatului mitropolit Alexandru Nicolescu exprim părerea mea de rău pentru simțitoarea pierdere suferită de biserica unită. — ROBU, Episcop de Iași.

Preghiamo ricevere piu sincere condogliantze nostri rispettosì omaggi memoria arcivo Nicolescu sempre accanito difensore della sua chiesa e dei diritti del popolo romano — Emil Panaitescu (Roma).

Știri mărunte

Drum de apostolie. În zilele de 17 Maiu — 2 Iunie c. Preasf. Ioan al Lugojului a străbătut, în vizită canonică, protopopiatul Jiului, slujind pretutindenea ori sf. liturghie, ori vecernia, ori litia, și vestind celor mici și celor mari cuvântul mântuirii. Această vizită canonică s'a început la Totești și s'a încheiat la Lupeni, unde se află scaunul protopopesc. Au fost sfințite în răstimpul menționat 2 biserici — la Petrla pâr. Ieronim Hangea și la Uricanii, pâr. Alex. Cosma — și au avut loc cuminecări cu sutele. Preasf. Ioan a fost întovărășit de pâr. Sept. Ionașiu, canonic, de preoții Tufescu și Ploscaru din Lugoj, de clericul Gligor și de pâr. Ioniță Pop, protopopul districtual. — Impresiile lăsate sunt dintre acelea cari nu se vor șterge niciodată.

Pentru odihna sufletului † Mitropolit Alexandru. În biserica Bunevestiri a Colegiului „Pio Romeno” din Roma s'a slujit o sf. liturghie pentru odihna sufletului † Mitropolit Alexandru al Blajului. A pontificat, Exc. Sa Alex. Evreinoș, episcop rus unit, având de împreună slujitori pe pâr. Evrard, asumpționist, rectorul Colegiului „Pio Romeno”, pe pâr. Golenvaux, benedictin, rectorul Colegiului Grec și doi preoți români aflători la studii în Cetatea Veșnică și alumni ai Colegiului Român. Erau de față Eminențele lor Cardinalii: Fumasoni-Biondi, Marmaggi, Tisserant și M. Massimi, apoi: Exc. A. Arata arhip. tit. de Sardi; A. Smets, arhip. tit. de Gangra; Paul Giobbe, arhip. tit. de Ptolemaida; P. Bucys, ep. tit. de Olimp; P. T. Tkaczuk, generalul basiliianilor, E. Herman, președ. Institutului Oriental; Ciril Korolevski; P. De Meester; prof. Panaitescu și o mulțime de alte autorități și celebrități.

Mitropolitul Basarabiei reabilitat. După patru ani și jumătate de hărțueli fără rost, de bănueli nedrepte, de umiliri nemeritate și de acuze

neîntemeiate, Sf. Sinod a ridicat suspendarea I. P. S. mitropolitul Gurie al Basarabiei, după ce înalta Curte de Casație l-a absolvit de orice vină. Ne bucurăm sincer de această, atât de târzie, biruință a dreptății. Repetăm însă ceace am spus și altă dată: mai bine era, și pentru neam și pentru Biserică, dacă din capul locului nu s'ar fi dat lumii acest prilej de sminteală și de întristare. Cui a folosit, în definitiv, tot tămbălăul dovedit fără teimei? Și cine răspunde nu numai de suferințele cauzate mitropolitului prigonit, ci mai ales de sdruncinarea pe care a suferit-o prestigiul Bisericii? Vina se va pune, de sigur, pe politicieni. Să fie însă numai ei vinovați? Alții nu au nici o mustrare de conștiință? Cel puțin pentru atâta, că n'au ferit Biserica de acest scandal!

Locale. Câtă vreme catedrala va fi în refacere radicală, sfintele slujbe ale utreniei liturghiei și vecerniei ce se făceau aci, se vor săvârși în capela Seminarului Teologic după orarul obișnuit al catedralei.

— Difuzată cu iuțea de fulger, Duminecă dimineața, vestea mare a pornirii la luptă pentru eliberarea fraților din robia bolșevică a răscolit în adâncurile ei simțirea atât de românească și creștinească a orașelului nostru. Un val de entuziasm a pus stăpânire pe suflete. Steagurile treicolore au apărut ca prin farmec pe toate clădirile și orașul a luat haina de mare sărbătoare. Tot spontan și anticipând cu o săptămână dispozițiile oficiale, conducerea noastră bisericească a rânduit să se facă fără întârziere, încă în după amiaza aceleiași Dumineci, rugăciuni publice pentru biruința armatei și cauzei noastre sfinte, în fața istorice noastre catedrale. La glasul solemn al clopotelor, publicul a alergat cu mic cu mare, în număr impunător, la această rugă emoționantă, la care a participat în deplină înfrățire a inimilor Corpul ofițeresc și trupa locală alături de grupul preoților și de mulțimea credincioșilor. Serviciul religios pontificat, în sobor de preoți, de Il. Sa prepositul capitular V. Macaveiu, a fost urmărit de toată lumea cu adâncă cucernicie. Iar cuvântările entusiaste rostite de pâr. Dumitru Manu și d. col. Atanasu au aprins în inimile înduioșate credința nestrămutată în biruința integrală a dreptății noastre. La urmă, Piața lui Inochentie a răsunat puternic de acordurile Imnului regal, Deșteaptă-te române, Pe-al nostru steag, cântate de toată suflarea și cu toată însuflețirea.

Comemorarea lui M. Kogălniceanu. S'au împlinit cincizeci de ani de când măreața figură a celui ce a fost M. Kogălniceanu a trecut în veșnicie. Acest moment Academia Română l-a folosit, sărbătorind amintirea celui ce a muncit cu graiul, cu peana și cu fapta ca puțini alții pentru Unirea Principatelor și pentru luminarea și solidarizarea Românilor de pretutindenea. Orator neîntrecut, istoric de seamă, literat simpatic și mai pre sus de toate român dintr'o bucată și bărbat de stat înțelept, energic și integral, Kogălniceanu a fost o apariție excepțională, a cărei pomenire numai cu venerație se poate face.

Examenul de bacalaureat a dat un rezultat mai senin decât zilele în care s'a desfășurat, în cea mai mare viteză. Din 5.203 candidați prezenți, în toată țara, la bacalaureatul teoretic, au fost declarați bacalaureați 4257, adică 81.81%. Procentul celor reușiți e atât de bun, încât ne surprinde. Să se fi îndreptat, peste noapte, în așa de fericită măsură școala noastră secundară? Bine ar fi!

Aviz. Membrii Asociației preoțești Sf. Nichita al Remesianeii sunt invitați să ia parte la exercițiile spirituale anuale și la adunarea generală care se vor ținea la Obreja în zilele de 7 Iulie (seara) — 11 Iulie c. — **Comitetul.**

† **Petru Vlad**, paroh în Iapă (distr. Sighet), a trecut la cele veșnice în 26 Aprilie c., în anul 42 al vieții și 17 al preoției sale. — În veci pomenirea lui!

† **Leontina Bran** n. Moldovan, soție de preot, s'a stins din viață la 12 Iunie c., în Aluniș (eparhia de Nord), în anul 67 al vieții și 48 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii”

Am primit, cu mulțumită, următoarele abonamente:

Abonamente de susținere: V. Hoza, comerciant Sibiu 1900 Lei pentru susținere, 600 Lei abonament pe 1939-1941, iar restul de 500 Lei pentru publi-

cațiuni. Total Lei 3000. — V. Pinteș, Sighișoara Lei 300. — I. Domșa, Iernut Lei 500. — I. Ciortin, Beiuș Lei 500. — Dr. E. Cozgară, Făgăraș Lei 500. — Pop Gh. Ocna-Mureș Lei 500. — Dr. I. Mohaiu, V. Lunga 400 Lei.

Abonamente pe 1941, câte 200 Lei: Oficiile parohiale: Gusu, Reșița; Merișori; Bouțarul de sus. — Dr. V. Câmpian, Petroșeni. — A. Mihalca, Dumitrești. — M. Tirea, Pui. — E. Barciovschi, București. — V. Suci, Arad. — M. Ionașcu, Făgăraș. — G. Nicoră, V. Largă. — Dr. I. V. Vancea, Alba-Iulia. — G. Bene, Delani. — Dr. E. Bianu, București. — Dr. P. Radu, Dr. T. Drăgan, Dr. Al. Oltean, Dr. V. Muntean, Dr. Șt. Gârbea, Dr. E. Breban, E. Nemeș, T. Onișor, Văd. Maria Dr. Banea, toți din Sibiu.

Alte sume: Of. Parohial Tuștea Lei 1000 pe 1933-1937. — Of. P. Crișcior Lei 400 pe 1940-1941. — V. Ghisu, Lupeni Lei 150 din 1. IV—31 XII. 1941. — Gh. Hăljon, Lupeni Lei 150 din 1. IV—31 XII. 1941. — Z. Oprea, Lupeni din 1. V—31 XII. 1941. — S. Mărginean, Sibiu Lei 100 din 1. IV—31 X. 1941. — N. Decian, Deva Lei 100 sem. II. 1941.

MITROPOLIA ROMÂNĂ-UNITĂ BLAJ

Nr. 4040,941

Se publică vacante următoarele

CATEDRE

de la șc. secundare rom.-unite din Blaj.

A. Școlile de băieți.

1. **Liceul teoretic:** o catedră Religie, o catedră L. latină, două catedre de L. franceză, două catedre de L. germană, o catedră de L. italiană, două de filozofie, o catedră de matematică, două catedre de fizico-chimice, o catedră de științe naturale.

2. **Liceul comercial:** o catedră L. română, o catedră L. franceză, o catedră L. germană, o catedră L. italiană, două catedre științele comerciale, o catedră mărfuri cu șt. naturale, o catedră mărfuri cu fizico-chimice, o catedră științele juridico-economice, o catedră matematici, o catedră caligrafie-desen.

3. **Școala normală:** o catedră de L. franceză, o catedră de istorie, o catedră științele agricole, o catedră lucru manual, o catedră L. italiană, două posturi de învățători la școala de aplicație.

4. **Gimnaziul industrial:** o catedră de partea literară, o catedră de partea științifică, două posturi de parte practică lăcătușerie.

5. **Cursul profesional de ucenici industriali și comerciali:** o catedră de partea literară.

B. Școlile de fete.

1. **Liceul teoretic:** o catedră de L. română, o catedră de L. latină, o catedră L. latină-elină, o catedră L. franceză, o catedră L. italiană, o catedră matematică, o catedră desen și caligrafie.

2. **Liceul comercial:** o catedră de L. română, o catedră de L. franceză, o catedră L. germană, o catedră geografie, o catedră istorie, trei catedre științele comerciale, o catedră șt. naturale și fizico-chimice, o catedră șt. juridico-economice, o catedră matematici, o catedră gospodărie-lucru.

3. **Școala normală:** o catedră L. română-latină, o catedră L. română, o catedră pedagogie, o catedră științele agricole, o catedră fizico-chimice, o catedră L. italiană, o catedră medicină, o catedră matematică, o catedră istorie, o catedră naturale, o catedră muzică vioară.

4. **Școala urbană de gospodărie gr. I:** o catedră de partea literară, o catedră de partea științifică, o catedră de prof. maestră, o catedră de maestră pt. atelierul de spălat-călcat, o catedră de maestră la atelierul de țesut, o catedră de maestră ajut. la atelierul de sp.-călcat, o catedră de maestră ajut. la atelierul de ornamentație.

Profesorii resp. profesorele cari doresc să ocupe ca titulari vreuna din catedrele mai sus, trebuie să îndeplinească condițiile cerute de Legea generală a învățământului secundar și de Legea specială a Școlilor secundare confesionale românești din Transilvania.

Cererile de numire, însoțite de acte, (naștere, botez, calificare, numiri anterioare, certificate de serviciu, foi calitative) se vor înainta Mitropoliei Române Unite-Blaj, până la data de 10 Iulie a.c.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 21 Iunie 1941.

p. Mitropolie
ss. Dr. Victor Macaveiu
prepozit capitular